

**СИЛАБУС освітньої компоненти  
ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ  
2 курс**

Викладач: Антощенко Віталіна Володимирівна. *ек. н.,  
доц.кафедри економіки та маркетингу*

**Обсяг курсу** – 3 кредити (ECTS): всього 90годин, з них 15 годин лекції, 30 годин – практичні заняття, 45 годин – самостійна робота.

**Курс і семестр(и) вивчення:** - 2 курс, III семестр.

**Аудиторія:** 317БМ

**Час консультацій:** середа 12:30 – 14:00

**Контактний телефон:** 066-867-46-63

**E-mail:** vitalina.tiaxntusg@gmail.com

**Додаткові матеріали:**

- Робочий зошит для ведення записів
- Ноутбук (при наявності)
- E-mail аккаунт

***Інформація про курс***

Навчальна дисципліна «Основи економічної теорії» є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу навчально-наукового інституту Бізнесу і менеджменту і передбачена для підготовки спеціалістів за спеціальністю 274 – Автомобільний транспорт і є обов'язковою дисципліною, яка передбачена навчальним планом підготовки фахівців кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

Структура дисципліни «Основи економічної теорії» передбачає надання студентам навчальної інформації у вигляді лекцій, практичних робіт і виконання самостійної роботи.

Викладання дисципліни ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів).

***Коротка анотація дисципліни*** (загальна характеристика, особливості, переваги). При вивченні дисципліни «Основи економічної теорії» студентам дається уявлення про економічний устрій суспільства, еволюцію соціально-економічних систем, формуються знання з базових економічних понять і економічних закономірностей.

Предмет економічної теорії – це економічні відносини в їх єдності та взаємодії з продуктивними силами, а також поведінка економічних суб'єктів у процесі вибору оптимальних способів використання обмежених ресурсів для задоволення зростаючих потреб людства. Економічна теорія досліджує

закони, які керують виробництвом, розподілом, обміном і споживанням життєвих благ, та розробляє методологічні основи механізму їх використання суспільством з метою підвищення ефективності виробництва і зростання добробуту людей.

Навчальна дисципліна «Основи економічної теорії» сприяє формуванню економічного складу мислення, певного світогляду, розуміння сутності і зв'язків між економічними процесами та явищами, забезпечує основи професійної економічної підготовки. Знання економічної теорії особливо необхідні в умовах економіки ринкового типу та демократичного суспільства для свідомого обґрунтованого вибору громадян у суспільному житті.

### ***Фахові компетентності***

Здатність розробляти з урахуванням естетичних, міцнісних і економічних параметрів технічні завдання і технічні умови на проектування дорожніх транспортних засобів та інфраструктури автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, розраховувати завантаження устаткування та показники якості продукції.

Здатність організовувати виробничу діяльність структурних підрозділів підприємств, малих колективів виконавців (бригад, дільниць), щодо виробництва, експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів автомобільного транспорту, їх систем та елементів, включаючи обґрунтування технології виробничих процесів.

Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, технологічного) роботи структурних підрозділів підприємств автомобільного транспорту, здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів, інструкцій та методик.

### ***Програмні результати навчання***

Розробляти технічні завдання і технічні умови на проектування об'єктів автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, визначати склад та площі приміщень, розраховувати завантаження устаткування та показники якості продукції.

Організовувати виробничу діяльність структурних підрозділів, малих колективів виконавців (бригад, дільниць), щодо виробництва, експлуатації, ремонту та обслуговування дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, їх систем та елементів.

Обґрунтовувати технології виробничих процесів.

Використовувати сучасні програмні засоби для розробки проектно-конструкторської та технологічної документації зі створення, експлуатації, ремонту та обслуговування дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, їх систем та елементів.

Організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) роботи об'єктів та систем автомобільного транспорту.

Здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів, інструкцій та методик.

***У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:***

**знати:** основні економічні категорії та закони функціонування і розвитку суспільного виробництва; загальну характеристику та основні риси економічних систем; джерела та типи економічного зростання, прояви та причини макроекономічної нестабільності; умови функціонування та ознаки ринкової економіки, основи товарно-грошового обігу, теорії попиту та пропозиції; роль, види та економічні основи функціонування підприємств; економічні функції держави в ринковій економіці, види економічної політики та інструменти державного регулювання ринкової економіки; особливості розвитку економіки України.

**вміти:** аналізувати економічні явища та процеси; застосовувати категоріальний апарат економічної теорії для їх пояснення, набуті знання для вирішення практичних проблем; уміти збирати та опрацьовувати статистичну інформацію, робити узагальнюючі висновки щодо економічних тенденцій; використовувати набуті знання для вирішення економічних проблем, оцінки можливих наслідків економічної політики; вирішувати економічні задачі; володіти культурою економічного мислення.

**Метою** вивчення дисципліни є формування ґрунтовних знань у майбутніх фахівців про сутність економічних процесів та явищ, закономірності функціонування і розвитку економічних систем, а також логіки сучасного економічного мислення й економічної культури, навчання базовим методам аналізу економічної дійсності, умінню приймати обґрунтовані рішення в умовах ринкової економіки.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

- науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства, розкрити сутність основних економічних категорій;
- з'ясувати механізм дії економічних законів та механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності;
- навчити студентів володінню методологією пізнання економічних процесів, категоріальним апаратом економічної теорії;
- визначити істотні риси основних соціально-економічних систем та напрямки їх еволюції, критерії економічного розвитку, цілі сталого розвитку;
- розкрити механізм функціонування ринкової економіки;
- сформувати економічне мислення, економічну психологію та науково обґрунтований світогляд студентів;
- з'ясувати загальні риси світового господарства та тенденції його розвитку.

### ***Методи навчання***

Під час вивчення матеріалів дисципліни використовуються такі методи навчання:

– словесні, у вигляді лекцій (пояснення нової теми; ознайомлення з її типовими ознаками, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки, відповіді на запитання);

– наочні, у вигляді ілюстрацій та демонстрацій (застосування структурно-логічних схем, статистичних даних, графічних моделей, тощо);

– практичні, у вигляді лабораторних робіт (обговорення питань курсу, проблемних ситуацій, рефератів, розв'язування задач, написання тестів, виконання контрольних робіт);

– самостійна робота (самостійне вивчення теоретичного матеріалу, розв'язування задач, написання рефератів, підготовка презентацій та проектів, підготовка до іспиту).

При викладанні навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання із застосуванням графоаналітичних і розрахункових вправ, ситуаційних завдань, друкованих роздаткових матеріалів.

### ***Методи оцінювання***

1. Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом опитування студентів.

2. Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, вирішення задач, написання рефератів.

3. Метод самоконтролю. Передбачає формування у студентів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених недоліків.

### ***Підсумкова оцінка***

Академічна успішність визначається оцінкою за 100-бальною шкалою і розглядається як підсумок балів, отриманих студентом на опорних контрольних зрізах знань навчального матеріалу відповідно до складу змістових модулів. Терміни проведення опорних контрольних зрізів встановлюються робочою програмою курсу дисципліни і затверджуються графіком виконання навчального процесу.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за заліковий модуль, надається структурою залікового кредиту, а реальна кількість отриманих балів реєструється викладачем у відомості поточного контролю навчальної роботи студента і в додатках до індивідуального плану відповідно до певного розділу дисципліни.

**Шкала оцінювання:**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
74-81	<b>C</b>		
64-73	<b>D</b>	задовільно	
60-63	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!** Невиконання будь-якого основного завдання по курсу є підставою для підсумкової оцінки «F», навіть якщо загальна сума балів (без оцінки за пропущене завдання) виявляється в діапазоні більш високої оцінки.

**Попередній календар курсу**

Тиждень	Тема	Підготовка
<b>Змістовий модуль 1.</b>		
<b>Змістовий модуль 1. Загальні засади теорії економічного розвитку суспільства</b>		
<b>Тема 1. Предмет і метод економічної теорії</b>		
1	Предмет і метод економічної теорії.	лекція
	Виникнення та розвиток економічної теорії.	практична робота
	Методи пізнання економічних процесів і явищ.	самостійно
2	Економічні відносини. Продуктивні сили. Предмет економічної теорії.	практична робота
	Проблема вибору оптимальних способів використання обмежених ресурсів.	самостійно
<b>Тема 2. Виробництво, його фактори, результати і ефективність.</b>		
3	Виробництво, його фактори, результати і ефективність.	лекція
	Економічні потреби та суспільне виробництво.	практична робота

<b>Тиждень</b>	<b>Тема</b>	<b>Підготовка</b>
	Взаємозв'язок потреб і виробництва. Структура потреб людини за сучасних умов.	самостійно
4	Власність. Економічна система та сучасні типи економічних систем.	практична робота
	Ринкова трансформація економіки України.	самостійно
<b>Тема 3. Економічна система суспільства. Суспільно-економічний розвиток</b>		
5	Економічна система суспільства. Суспільно-економічний розвиток.	лекція
	Власність та економічні системи.	практична робота
	Відносини власності. Теорія прав власності.	самостійно
6	Відтворення й економічне зростання.	практична робота
	Технологічні уклади та промислові революції. Постіндустріальне суспільство.	самостійно
<b>Тема 4. Товарне господарство. Товар і гроші. Закон товарно-грошового обігу</b>		
7	Товарне господарство. Товар і гроші. Закон товарно-грошового обігу.	лекція
	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і його властивості.	практична робота
	Споживча вартість, корисність (гранична корисність продукту, закон спадної граничної корисності), мінова вартість, вартість, цінність.	самостійно
8	Гроші, їх сутність та функції. Капітал: його оборот і нагромадження.	практична робота
	Інфляція: сутність, причини, форми проявлення та соціально-економічні наслідки.	самостійно
<b>Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки.</b>		
<b>Тема 5. Ринкова економіка. Попит і пропозиція.</b>		
9	Ринкова економіка. Попит і пропозиція. Конкуренція і монополія.	лекція
	Ринок та ринкова економіка. Конкуренція і монополія.	практична робота
	Ринкова інфраструктура. Антимонопольне законодавство.	самостійно
10	Попит і пропозиція.	практична робота

Тиждень	Тема	Підготовка
	Ринкова рівновага.	самостійно
<b>Тема 6. Підприємство. Дохід, витрати і прибуток. Зайнятість та безробіття в ринковій економіці</b>		
11	Підприємство. Дохід, витрати і прибуток.	лекція
	Валовий дохід підприємства. Економічні витрати і прибуток	практична робота
	Поведінка підприємств у сфері ринкового ціноутворення	самостійно
12	Розподіл доходів у ринковій економіці. Зайнятість та безробіття в ринковій економіці	практична робота
	Прожитковий мінімум. Державне регулювання особистих доходів населення.	самостійно
<b>Тема 7. Динаміка суспільного відтворення. Економічні функції держави в ринковій економіці. Світове господарство</b>		
13	Динаміка суспільного відтворення. Економічні функції держави в ринковій економіці. Світове господарство	лекція
	Держава та її економічні функції в ринковій економіці.	практична робота
	Фіскальна і монетарна політики Державні фінанси. Державний бюджет. Фіскальна політика.	самостійно
14	Світове господарство. Глобалізація.	практична робота
	Сучасні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна інтеграція та проблеми інтеграції України у світове господарство.	самостійно
<b>Тема 8. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Аграрні відносини</b>		
15	Сучасні форми господарювання в аграрному секторі України. Аграрна політика.	практична робота
	Сучасні перетворення в аграрному секторі економіки України, становлення ринку землі	самостійно
16	Залік (за розкладом)	

### **Література:**

#### **Базова**

1. Економічна теорія: Політекономія : підручн. / За ред. В.Д. Базилевича. 9-те видання. Київ: нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ: Знання, 2014. 710 с.
2. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : курс лекцій. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 220 с.

3. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник (I-IV р. а.) – 2-е видання. Київ. 2018. 232 с.

4. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є.. Теоретичні основи економічної політики : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. 306 с.

#### **Допоміжна**

1. Башнянин Г. І. Лазур П. Ю., Медведєв В. С. Політична економія: у 2-х ч. Київ: Ніка-Центр, Ельга, 2000. 526 с.

2. Онегіна В. М. Державне регулювання цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників. Київ : ННЦ ІАЕ, 2007. 590 с.

3. Шibaєва Н. В. Історія економіки та економічної думки. Харків: «Міськдрук», 2015. 396 с.

4. Основи економічної науки : навч. посібник для самост. підгот. до курсов. екзамену та комплекс. держ. екзамену з економ. теорії / Н. П. Мацелюх [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 324 с.

5. Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посібник / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 226 с.

#### **Інформаційні ресурси**

1. Нормативно-правова база (закони, положення, статистичні данні) України.

2. Джерела Інтернет.

3. Бібліотеки: ХНТУСГ, вул. Алчевських 44 та Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленко, пров. Короленко, 1.